

PURA: VANNOMRÅDE BUNNEFJORDEN MED ÅRUNGEN- OG GJERSJØVASSDRAGET

- Møtegruppe:** Prosjektgruppe PURA
- Til stede:** Anita Borge, vannområdeleder PURA – AB
Line Lid Brække, Nordre Follo kommune - LLB
Nasser Mohammed for Anne-Bergitte Thinn, Frogn kommune - NM
Reidun Isachsen, Nesodden kommune – RI
Arne Ivar Sletnes, Follo landbrukskontor – AIS
Erik Wetlesen, Akershus bondelag – EW
Ole Fjeldstad, Akershus fylkeskommune – OF
Elisabeth Emilie Syse, Statens vegvesen – EES
Natalie Haugan, Statens vegvesen - NH
- Forfall:** Trygve Kvarme, Ås kommune – TK
Terje Laskemoen, Oslo kommune – TL
Håvard Hornnæs, Statsforvalteren i Oslo og Viken, klima- og miljøvernadv.
– HH
- Møteleder:** Anita Borge
- Møtested:** Møterom Store salong, Ås kulturhus, Moerveien 1, Ås
- Møtetid:** 24.10.2024 kl. 09.00 – 12.15 inkl. lunch
- Neste møte:** 17.12.2024 kl. 09.00 – ca. 12.30 i møterom Store salong, Ås kulturhus
- Referent:** Reidun Isachsen

Forkortelser i kolonne for "Ansvarlig": Se liste over "Til stede" og "Forfall"

Sak nr.	Tema	Vedtak / oppfølging	Ansv
1	Godkjenning av referat fra møtet 20.06.2024	Det hadde kommet inn kommentarer til sak 5 og 7. Disse ble gjennomgått og referatet var justert. Vedtak: Referatet godkjennes med justeringene og legges ut på web-siden.	AB

2	Vannområdets organisasjon	<p>Endringer:</p> <p><u>Prosjektgruppen:</u> - Frogn kommune: Nasser Berhanu Mohammed går inn i gruppen.</p> <p><u>Temagruppe Biologi/limnologi:</u> - Ås kommune: Marit Skjel erstatter Øystein Fure Mæhlum (etter at Lillann Skuterud har sittet som midlertidig deltaker fra Ås).</p> <p><u>Temagruppe Kommunalteknikk, overvann og spredt bebyggelse:</u> - Frogn kommune: Elise Lyng Monssen ivaretar området spredt avløp og deltar på møter etter behov. I tillegg sitter Nasser i gruppen for området kommunalt avløp.</p> <p><i>Tas til orientering.</i></p>	AB
3	Økonomi	<p>Tildelte midler til nå i 2024:</p> <p>- Statlige midler fra vannregionmyndigheten (overførte midler fra Miljødirektoratet): Kr. 270.244 som skal benyttes til god organisering og kunnskapsinnhenting i vannområdet.</p> <p>- Midler fra ordningen "Oslofjordsatsing 2024": Kr. 425.000 for erosjonssikring av Storgrava.</p> <p>- Fylkeskommunale midler fra Akershus fylkeskommune: Kr. 310.000.</p> <p>- Midler fra Statsforvalteren til tiltaksorientert vannkvalitetsovervåking 2024: Kr. 380.000. Av disse skal kr. 50.000 benyttes til drift av algesensoren i Årungenelva og resterende, kr. 330.000, overføres eierkommunene som finansierer overvåkingen.</p> <p><i>Tas til orientering.</i></p>	AB
4	Rullering av regionale vannforvaltningsplaner - status	<p>AB redegjorde: Vi er nå i startgropa for ny planperiode 2028-2033.</p> <p><u>"Hovedutfordringer for PURA 2024"</u> er nå ferdigstilt og var vedlegg til møtedokumenter for møte i vannregionutvalget 21.10.2024. Hovedutfordringer for vannregionen og vannområdene samt planprogram oversendes fylkeskommunene for politisk behandling og blir deretter lagt ut på høring.</p> <p>"Hovedutfordringer i PURA" er utarbeidet etter mal fra Miljødirektoratet og med assistanse fra Norconsult. Forsinkelse fra Miljødirektoratet for publisering i Vann-Nett av figurer og tabeller som skulle inn, men disse er nå på plass. PURAs dokument blir oppdatert med de nye figurene og tabellene. Det ble oppfordret til å lese dokumentet, mye nyttig informasjon å hente.</p> <p><i>Tas til orientering.</i></p> <p><u>Ny tiltaksanalyse for PURA:</u> På prosjektmøte 20.06.2024 ble det vedtatt at det skal utarbeides en ny tiltaksanalyse for PURA. Norconsult skal bistå oss i arbeidet. Vil bli utarbeidet etter noenlunde samme lest</p>	AB

		<p>som i 2013/2014 med forurensningsregnskap, avlastningsbehov mm. Nytt: Økt oppmerksomhet på nitrogen. Endelig innhold vil bli bestemt på oppstartsmøte ultimo november eller primo desember.</p> <p>Viktige inngangsverdier: Resultater fra Agricat-kjøringene i PURA fra 2012 og hvert år siden 2014 (landbruksavrenning) og rapporteringen fra KOS-gruppen fra 2013 (avrenning fra kommunalt ledningsnett, avløp i spredt bebyggelse og tette flater).</p> <p>Viktig med deltakelse fra kommunene i arbeidet. En tiltaksanalyseredaksjon (TAR) skal nedsettes. AB foreslo aktuelle personer.</p> <p>Det ble påpekt følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - AIS: Tilførsler fra landbruket: Det er nyttig med modeller, men det er også ønskelig med tall for reelle tilførsler. - LLB: Tilførsler fra kommunalt ledningsnett, avløp i spredt bebyggelse og tette flater: Ved arbeidet mot ny tiltaksanalyse vil rapporteringssystemet til KOS-gruppen kunne justeres noe, ny kunnskap har kommet til siden dette ble etablert i 2014. - AB: Ny modell hos NIBIO som beregner nitrogenavrenning fra dyrket mark kan gi nyttig informasjon til arbeidet med ny tiltaksanalyse. Se mer info under "Temagruppe Landbruk", sak 6. <p><u>Vedtak:</u> En tiltaksanalyseredaksjon (TAR) nedsettes for å jobbe frem en ny tiltaksanalyse for PURA. Følgende sammensetning foreslås:</p> <p>Fra landbruket: Arne Ivar Sletnes/Follo landbrukskontor Fra Nordre Follo: Line Lid Brække og Helge Klevengen Fra Ås: Marit Skjel og Karoline Dahl Myrstad Fra Frøgn: Nasser Mohammed og Elise Lyng Monssen Fra Nesodden: Andrea Borge og Helene Meltzer Knut Bjørnskau, leder av temagruppe Biologi/limnologi Fra Norconsult: Leif Simonsen Fra PURA: Anita Borge</p> <p>AB tar kontakt med disse for avklaring av deltakelse.</p>	
5	<p>Høringsuttalelser fra PURA</p>	<p><u>Massedeponi ved Østensjøvann – varsel om oppstart av reguleringsplanarbeid. PURAs uttalelse</u></p> <p>Uttalelsen hadde vært på kommentarrunde i prosjektgruppen og var nå oversendt plankonsulent og forslagsstiller med kopi til Ås kommune. En tidligere involvering av vannområdet i planprosessen i Ås kommune ville vært naturlig og sterkt ønsket.</p> <p>EW har interesse som tiltakshaver i saken, sa seg derfor inhabil og ønsket ikke delta under behandling av saken. Etter avstemming i gruppen ble det bestemt at han kunne være til stede under behandlingen som nøytral person.</p> <p>Det ble kort redegjort for innholdet i PURAs uttalelse. Ås kommune og PURA skal i et kommende møte finne gode rutiner for hvordan vannkvalitet skal ivaretas tidligere i kommende planprosesser av denne type.</p> <p><i>Tas til orientering.</i></p>	alle

6	<p>Temagruppene</p>	<p>Gjelder alle temagruppene: For en mer detaljert redegjørelse for sakene: Se referater fra møtene i temagruppene på PURAs hjemmeside.</p> <p><u>Temagruppe Landbruk.</u> AIS Ivar redegjorde.</p> <p>Siste møte: Befaring langs Bølstadbekken 25.06.2024. Neste møte: 05.12.2024.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Befaring langs Bølstadbekken 25.06.2024: Miljørådgivning gjennomført på eiendommene langs bekken. Miljørådgiveren, Øyvind Akselsen fra Norsk Landbruksrådgiving, sitter i temagruppen og ledet befaringsen. Foretakene gjør en god jobb på sine eiendommer, men det er mye erosjon i bekken, spesielt i området ned mot Årungen. - Regionale miljøtilskudd 2024: Frist for å søke var 18. oktober. Bra søknadsmengde, en økning i oppslutning. Saksbehandling og kontroller gjennomføres i ukene fremover. - SMIL-tilskudd: Oppdaterer retningslinjer for bevilgning av SMIL 2025-2028. Disse sendes på høring hos lokallag og Statsforvalteren. Hovedprioritet er vannforvaltning. - Dialogkvelder med bønder vinteren 2025: Arrangementer i samarbeid med PURA, Morsa med nabo-vannområder og landbrukskontorene. Tema: Nitrogenavrenning fra jordbruket. Pedagogisk oversikt skal utarbeides. NIBIO og Norsk landbruksrådgiving bidrar. Skal gjøres i kombi med tematiske webinarer, ulike temaer som fangvekster, gjødsling mm. Lokale bondelag involveres. - Planlegger i samarbeid med Morsa grupperåd om jordhelse for bønder i Follo i 2025, kurs holdes av Norsk landbruksrådgiving. Lokale bondelag skal involveres. - Møte mellom PURA, Follo landbrukskontor og NIBIO om modellen Agritil-N, som beregner avrenning av nitrogen fra dyrket mark. Franziska Fischer, Sigrun Kværnø og Marianne Bechmann er kontaktpersoner hos NIBIO. Tilbud avventes. <p><i>Tas til orientering.</i></p> <p><u>Temagruppe Biologi/limnologi</u> AB redegjorde for Knut Bjørnskau.</p> <p>Siste møte: 08.10.2024 Neste møte: 10.12.2024</p> <p>Temaer på siste møte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Årsrapporter for 2023, kortversjon og langversjon. Innspill fra Statsforvalteren om klassifisering som tas inn i 2024-rapportene. - Dokumentet Hovedutfordringer i PURA og ny tiltaksanalyse: Egen sak på dagens møte – sak 4. - Behov for fiskeforbud i Østensjøvann: Egen sak på dagens møte – sak 8. 	<p>AIS</p> <p>Knut Bjørnskau</p> <p>AB</p>
---	----------------------------	--	--

		<p>- Workshop om Østensjøvann: Egen sak på dagens møte – sak 9.</p> <p>- Storgrava – status for erosjonssikring Egen sak på dagens møte – sak 8.</p> <p>- Båtseptikforbud i Oslofjorden – status for kommunenes lokale forskrifter: PURA har avklart med Sjøfartsdirektoratet om status for de lokale forskriftene og videreformidlet dette til kommunene. De lokale forskriftene og den nye forskriften for Oslofjorden regulerer delvis det samme. Så lenge forskriftene ikke har motstridende innhold, kan de fungere side om side. Hvis forskriftene har motstridende innhold, er det nasjonal forskrift som har forrang over de lokale forskriftene. Det må i tillegg tas en gjennomgang av hjemmelsgrunnlaget i de lokale forskriftene. Kommunene tar dette videre.</p> <p>- Status utslipp av fyringsolje fra Fugleåsen i Nordre Follo kommune: Det ble orientert om saken under "Spesielle hendelser" i KOS-gruppens møte 15.10.2024, se Lines redegjørelse.</p> <p>- Fagrådet for Indre Oslofjord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • status for prosjekt ny modell for Oslofjorden – samarbeid med Miljødirektoratet og Fylkeskommunen: Lansering av rapport primo november. • status for prosjekt "Felles grunnlag for nye utslippstillatelser som medlemskommunene kan bruke som en del i sine søknader til Statsforvalteren": Arbeid i prosjektgruppen pågår. Deloppgaver gjennomført. Søknader fra kommunene er delvis sendt, er delvis under utarbeidelse. • status for prosjekt om vannforsyning og reservevann: Rapport om regionale sårbarhetsvurderinger av vannforsyningen er ferdigstilt. Er delvis unntatt offentligheten, deler skal informeres til beslutningstakere. <p>- Oppkonsentrasjon av alger i Årungen i august/september: Info er lagt ut på www.pura.no, også om algesensoren i Årungenelva.</p> <p>- Varsel om oppstart av reguleringsplanarbeid for masseinntak i Østensjøveien: Egen sak på dagens møte – sak 5.</p> <p>- Badevannsprøver i regi av kommunene: Erfaringsutveksling og diskusjoner om praksis i kommunene.</p> <p>- Sensormålinger i regi av NIBIO: Sensor som måler vannstand og partikler online er plassert ut i Skuterudbekken. PURA støtter ønsket om flere sensorer i vassdragene.</p> <p>- Arbeidsverksted om kommunikasjonsløft for budskap om nødvendige avløpsinvesteringer i regi av Østlandssamarbeidet og vannområdene i Østfold: Deltakelse ved Knut Bjørnskau og AB. AB sitter i</p>	
--	--	---	--

		<p>arbeidsgruppe som tar arbeidet videre mot innhenting av tjenester fra kommunikasjonsfirma.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Workshop 27. november i regi av NVE: Skjøtselsveileder for kantvegetasjon langs vassdrag: Deltakelse ved Knut Bjørnskau og AB. - ECOSAFE-prosjektet: Internasjonalt prosjekt der NIBIO og NIVA er partnere i Norge. Ser bl.a. på miljømål for N og P, bruk av sensorer for å måle næringsstoffer, modeller m.m. Workshop på Ski 7. november. Deltakelse ved Knut Bjørnskau og AB. <p><i>Tas til orientering</i></p> <p><u>Temagruppe Kommunalteknikk, overvann og spredt bebyggelse (KOS):</u> LLB redegjorde.</p> <p>Siste møte: 15.10.2024 Neste møte: 21.01.2025</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forvaltning av avløp i spredt bebyggelse: Det meldes om mye avvik på avløpsanleggene og kommunene håndterer dette ulikt. Ved streng (og korrekt) saksbehandling reagerer leverandørene med misnøye og Avløp Norge kaller inn til "oppvaskmøte". Et interkommunalt samarbeid innen avløp i spredt bebyggelse hadde ville kunnet ryddet opp i problemstillingen, men dette har kommunene ingen stor interesse av å få i gang. Nesodden kommune anmodet KOS-gruppen til å ta dette opp igjen i gruppen og jobbe videre mot et mulig interkommunalt samarbeid. - Rapportering: Temagruppen skal rapportere inn i systemet som gir det årlige forureningsbudsjettet. På møtet 15.10. ble rapporteringssystemet gjennomgått. - Status utslipp av fyringsolje fra Fugleåsen i Nordre Follo kommune: Opprydding har pågått siden utslippet i januar 2024. Forurensing av Sagdalsbekken, Tussetjern og Tussebekken. Ingen påvirkning på drikkevannet fra Gjersjøen. Avslutning av oppryddingen vil tidligst skje til våren. Se referat fra møtet 15.10. for øvrige detaljer. - Runder rundt bordet om kommunenes aktiviteter innen kommunalt ledningsnett, overvann og øvrige spesielle hendelser. <p><i>Tas til orientering</i></p>	LLB
7	Nytt fra vannregion-myndigheten	<p>OF rapporterte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - møte i vannregionutvalget 21.10.2024 (se også sak 4 "Hovedutfordringer i PURA 2024"). Tema var planprogram og hovedutfordringer. Mindre justeringer i tekst gjøres nå før dokumentene går ut til fylkeskommunene for vedtak om at dokumentene skal ut på høring. - deltok på nasjonalt seminar om restaurering av vassdrag og våtmarker i Sandnes 22. og 23. oktober. Mangel på 	OF

		<p>finansiering begrenser arbeidet med å restaurere vassdrag. Overvann var et sentralt tema.</p> <p>- nasjonal handlingsplan for restaurering skal ut på høring tidlig i 2025, her bør PURA uttale seg. Kandidatvassdrag skal plukkes ut for restaurering.</p> <p>- Oslofjordsatsingen: Det er delt ut 14,6 mill. til tiltak som skal bedre forholdene i Oslofjorden. Gjenstår 10 mill. som skal fordeles ut over spissede satsningsområder. Mulige tilskudd til landbruksavrenning og fiskepåvirkning skal vedtas politisk i starten av november. Vannområdene kan melde inn behov for både planlegging og gjennomføring av tiltak. Søknadsordningen vil bli videreført i årene fremover – fint med en liste med prioriterte tiltak tidlig på året – rettet mot direkte effekt.</p> <p>- fysiske tiltak i vassdrag: Møte mellom fylkeskommunene i Akershus, Buskerud og Østfold + Statsforvalter, Oslo kommune, NVE og Miljødirektoratet 25. oktober. Tema: Svakheter med Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag og veien videre.</p> <p>- Akershus fylkeskommune har vurdert sin deltakelse i vannområdene og må pga. ressursmangel prioritere møtene i prosjektgruppen. Deltakelsen i temagrupper begrenses til møter med relevante saker og når de har mye å bidra med.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	
8	Status for prosjekter i temagruppene	<p>• Reguleringsfiske Østensjøvann: - forslag om helårs forbud mot fiske fra NMBU, grunneier og PURA: Møte 11.09.2024 mellom Akershus fylkeskommune, Statsforvalteren, NMBU, grunneier og PURA. Aksjon: Statsforvalteren utarbeider plakat om fiskeforbud som skal slås opp på strategiske steder rundt vannet. Akershus fylkeskommune sjekker internt med fylkesadvokaten hvilket handlingsrom Fylkeskommunen har ved bruk av sektorlovverket. Kan innføre fiskeforbud i inntil 5 år av gangen ved bruk av Lakse- og innlandsfiskeovens § 34. Men mest hensiktsmessig å ta inn et fiskeforbud i Østensjøvann ved en eventuell revidering av innlandsfiskeforskriften for Akershus. Fiskeforbud bør også muligens gjelde for andre eutrofe innsjøer i Akershus. Henvendelse sendt til Klima- og miljødepartementet for avklaringer.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p> <p>- workshop 18.11.2024: "Innsjørestaurerende tiltak i Østensjøvann 2021-2024 – hvilke erfaringer gjorde vi?": Se sak 9.</p> <p>• <u>Storgrava: Erosjonssikring. Status:</u> De nødvendige tillatelser er innhentet fra NVE, Akershus fylkeskommune og Statsforvalter - med vilkår. Vi har fått dispensasjon fra Statsforvalteren fra vannressursloven § 11 om</p>	<p>AB OF</p> <p>AB AIS</p>

		<p>fjerning av kantvegetasjon, det er stilt strenge vilkår til blant annet trefelling. Vi innhenter bistand til tiltaksgjennomføring hos landbruksentreprenør, møte i uke 44. Landbrukskontoret er delaktig i disse aktivitetene</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	
9	Kommunikasjon/ seminarer/ workshops	<p>• <u>Workshop 18.11.2024: "Innsjørestaurerende tiltak i Østensjøvann 2021-2024 – hvilke erfaringer gjorde vi?"</u>.</p> <p>Orientering om programmet og foredragsholderne. Alle ble oppfordret til å melde seg på.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	AB
10	Runde rundt bordet – evaluering av møtet	<p>Nyttig informasjon, møtet ga en rask og god oversikt. Interessante saker, spennende og lærerikt, mye nyttig å ta med tilbake til kommunene, positivt at Fylkeskommunen tar en aktiv rolle.</p>	alle
11	Neste møte	<p>Tirsdag 17. desember kl. 09.00 – ca. kl. 12.30 i møterom Store salong, Ås kulturhus.</p>	alle